

HİNDİSTAN DA YÜKSELEN İSLAMOFOBİ: BAŞÖRTÜSÜ YASAKLARI

AYŞENUR ALBAYRAK & AYŞE KURBAN YILDIZ

Referans için: Kurban, A. Y. & Albayrak, A. "Hindistan'da Yükselen İslamofobi: Başörtüsü Yasakları". İNSAMER Analiz. 14.02.2022.

 Analiz

Hindistan, farklı din, dil, kültür öğelerini bir arada barındıran, çok çeşitliliğin sembolü ülkelerden biridir. 1947 yılında yaşanan bölünmeden sonra, ülkedeki Müslümanların büyük çoğunluğu Pakistan'a göç etmiştir. Günümüzde Hindistan Müslümanları toplam nüfusun yaklaşık %14'ünü oluşturmaktadır. Hindu milliyetçisi söylemler ülkede zaman zaman Müslümanlar için birtakım olumsuzluklara yol açsa da son birkaç yıla kadar Müslüman kadınlar başörtüsü sebebiyle herhangi bir ayrımcılığa uğramamıştır. Ancak dinî milliyetçiliğin giderek arttığı ülkede, 2014 yılında parti ideolojisini ve politikalarını

Hindu milliyetçiliği üzerine temellendiren Bharatiya Janata Partisi'nin (BJP) iktidara gelmesiyle birlikte, Müslümanlara yönelik kısıtlamalar belirgin biçimde artmıştır. Söz konusu kısıtlamalar son yıllarda yerini nefret söylemlerine ve şiddet eylemlerine bırakmıştır. Özellikle 2019 yılındaki seçimlerde çoğunluğun oyunu alarak gücünü artıran BJP, Hindu milliyetçisi politikalarını daha da şiddetlendirmiştir. Bu politikalardan en fazla etkilenenler ise Müslüman kadınlar olmuştur; özellikle partinin güçlü olduğu eyaletlerdeki bazı kamu kuruluşlarında ve okullarda başörtüsü yasakları uygulanmaya başlamıştır.

Hindistan'daki başörtüsü olayları ilk olarak 28 Aralık 2021'de medyaya yansımıştır. Ülkenin güneyindeki Karnataka eyaletinin Udupi şehrinde, altı Müslüman kız öğrenci bir süredir başörtüsü yasağının uygulandığı Udupi Kız Yüksekokulu'nda derslere başörtülü olarak girmek isteyince öğretmenleri tarafından azarlanıp okul müdürüne şikâyet edilmiştir. Bu olayın duyulması üzerine Karnataka'daki diğer okullarda da Müslüman öğrenciler derslere başörtüsü ile girmek istemiş, ancak derslere alınmayan öğrenciler, sınıflarının dışında oturarak derslere katılabilmıştır. 18 Ocak 2022 tarihinde Müslüman kızların sınıf önündeki fotoğrafları sosyal medyada gündem olunca, uygulanan yasak kamuoyunda tepkiye yol açmış ve akabinde de eyalet genelinde protesto gösterileri düzenlenmiştir. Bu gelişmeler üzerine Hindu öğrenciler de derslere Hindu milliyetçiliğinin sembolü olarak kullanılan safran rengi şalla girmeye başlamıştır. Artan olaylar neticesinde Udupi'deki okul yöneticileri; hükümet yetkilileri, öğrenciler ve ailelerle 19 Ocak'ta bir toplantı yapmış ancak toplantıda sorunun çözümüne dair bir uzlaşmaya varılamamıştır. Bunun üzerine kız öğrenciler protestolarına okul dışında da devam etmiştir. Karnataka hükümeti sorunu çözmek için 25 Ocak 2022 tarihli bir kararla kıyafet yönetmeliğine ilişkin yüksek mahkeme kararlarını gözden geçirecek bir uzman komite kurulduğunu açıklamıştır. Ancak komitenin kararına kadar başörtülü öğrencilerin üniformalarına

kurallarına uyması ve okula başörtüsü girmesi istenmiştir. Sorunun bir türlü çözülememesi ve yasağın devam etmesi üzerine şiddetlenen ve eyalet geneline yayılan protesto gösterileri sebebiyle bölgede eğitime üç gün ara verilmiştir. Bu süreçte eyalet genelinde -Bengaluru, Mysuru, Hassan, Kolar, Shahapur, Shivamogga ve Udupi dâhil pek çok yerde- düzenlenen ve yalnızca kadınların katıldığı protestolara dair çok sayıda görüntü sosyal medya üzerinden paylaşılmıştır. Okullarda aşırılıkçı Hindu gruplara mensup bazı öğrenciler ise Müslüman öğrencilere sözlü taciz, hatta linçe varan şiddet eylemlerinde bulunmuştur. Son olarak başörtülü öğrenci Bibi Muskan'ın okula girerken bir grup Hindu öğrencinin sözlü tacizine uğraması ve bu olayın görüntülerinin sosyal medyaya yansması, toplumda büyük bir tepkiye yol açmıştır. Görüntülerde safran rengi şal takan öğrencilerin, Hindu inancına bağlılığı ifade eden "Çok yaşa Rama (Jai Shri Ram)" sloganları eşliğinde Muskan'ın üzerine yürüdüğü, Bibi Muskan'ın saldırganlara "Allah-u Ekber" diyerek karşılık verdiği görülmektedir.

Başbakan Narendra Modi'nin aşırı sağcı partisi BJP'nin kalesi olarak bilinen Udupi, Karnataka'nın kıyı bölgesinde toplumsal açıdan hassas şehirlerden biridir. İktidar partisi bu şehri genellikle uygulayacağı politikalar için pilot bölge olarak kullanmaktadır; dolayısıyla şehirde başlayan başörtüsü yasağının münferit

bir durum olmadığı, aksine başarılı olduğu takdirde buradaki uygulamanın tüm Hindistan'a yayılabileceği yönünde değerlendirmeler yapılmaktadır. Hindistan hükümetinin şimdilik liselerde uygulamaya çalıştığı yasağın ileride üniversitelerde ve diğer kamusal alanlarda da söz konusu olabileceği belirtilmektedir. Oysa ki Hindistan yasaları dinî sembollerin kullanımıyla ilgili herhangi bir yasak ya da kısıtlama içermemektedir. Ülkede lise ve dengi okullarda üniforma giyme zorunluluğu da yoktur; dolayısıyla mevcut yasalar çerçevesinde eyalet hükümetinin başörtüsüyle ilgili yasağını destekleyecek bir dayanak da bulunmamaktadır. Başörtüsü kullanımıyla ilgili hukuki bir düzenleme olmamasına rağmen ülkede giderek şiddetlenen İslamofobi'nin birincil muhatabı olarak kadınlara yönelen bu Müslüman nefreti, ilerleyen günlerde başörtüsü probleminin daha da büyüyeceğinin sinyallerini vermektedir.

Hindistan'daki bu gelişmeler ve hükümet yetkililerinin Müslüman topluma yönelik artan nefret söylemleri, uluslararası örgütlerce de takip edilmektedir. İnsan Hakları İzleme Örgütü ve Uluslararası Af Örgütü tarafından Hindistan'daki "Vatandaşlık Yasası" ve azınlık gruplara yönelik kısıtlamaların eleştirildiği ve Hindistan hükümetine bu kısıtlamaları kaldırması ve toplumlar arası nefreti körüklememesi için tavsiyelerde buldukları raporlar hazırlanmıştır.

Birleşmiş Milletler (BM) de Hindistan'da özellikle Vatandaşlık Yasası'nı protesto eden ve insan hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarına getirilen kısıtlamalardan ve aktivistlerin tutuklanmasından endişe duyduğunu bildirmiştir; ancak Hindistan'ın özellikle kadınlara yönelik kısıtlayıcı, toplumdaki nefreti artırıcı politikalarına karşı bugüne kadar uluslararası toplumdan Hindistan hükümetine yönelik yaptırım içeren tek bir karar dahi çıkmamıştır.

Hindistan'da iktidarda olan BJP, Hindu milliyetçiliği üzerine temellendirilmiş bir ideolojiye sahiptir. Ancak iktidara gelirken vadettiği yolsuzlukla mücadele ve ekonomik kalkınma hedeflerini gerçekleştiremeyen BJP lideri Narendra Modi, bu sebeple seçim politikasını dinî milliyetçilik üzerinden kurguladığı kutuplaştırıcı söylemlerle yürütmeye başlamıştır. Nihayetinde halk nezdinde Müslümanlar üzerinden yarattığı düşman algısı, ülkenin en önemli sorunu ve gündemi hâline gelmiş durumdadır; dolayısıyla BJP, halkın ilgisini ideolojik bir zemine kanalize etme konusunda başarılı olmuş görünmektedir. Fakat ülke genelinde giderek artan ve derinleşen bu kutuplaşmanın uzun vadede sadece Hindistan'da değil, aynı zamanda bölgede ciddi toplumsal sorunlara yol açacağına şüphe yoktur.

Sonuç olarak ülkede İslamofobi derinleşmekte ve hükümet tarafından bilinçli bir şekilde nefret ve korkuyu

artırmaya yönelik politikalar uygulanmaktadır. Geline noktada Hindistan Müslümanları yaşanan gelişmeleri ve uygulanan politikaları bir tür “dini apartheid” olarak tanımlamaktadır. Linç kültürünün hayli güçlü olduğu Hindistan toplumunda, şiddet içeren saldırgan eylemlerden en çok etkilenenler ise şu günlerde Müslüman kadınlardır.

Bugün Hindistan’da tırmanan gerilimi azaltmak adına uluslararası toplumun acilen harekete geçmesi gerekmektedir. Zira söz konusu politikaların önüne

geçilmezse, iktidardaki Hindu milliyetçisi BJP yönetiminin bir sonraki seçimlere kadar ülkede başörtüsü başta olmak üzere Müslümanları ilgilendiren pek çok konuda çok daha radikal adımlar atabileceği belirtilmektedir. Hâlihazırda mevcut uygulamalar, ülkede Müslüman kadın kimliğinin kamusal alandan uzaklaştırılmak istendiği göstermektedir. Bu bağlamda denilebilir ki, başörtüsü yasakları, artık kamusal alanda da kendini gösteren ve Müslümanlara karşı gün geçtikçe artan nefret ikliminin doruk noktasıdır.

KAYNAKÇA

Anadolu Ajansı. "Hindistan'da başörtülü öğrencilerin sözlü tacize uğradığı anlar viral oldu". <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/hindistanda-basortulu-ogrencinin-sozlu-tacize-ugradigi-anlar-viral-oldu/2497730> (11.02.2022).

_____. "Hindistan'da mahkeme kararı açıklanana kadar öğrenciler başörtüsü takamayacak". <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/hindistanda-mahkeme-karari-aciklanana-kadar-ogrenciler-basortusu-takamayacak/2499246> (11.02.2022).

Aljazeera. "Targeted harassment: Muslim girls in India denounce hijab ban". <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/9/cant-just-remove-it-protest-around-hijab-in-indias-karnataka> (11.02.2022).

BBC News-Türkçe. "Müslüman Rikat anlatıyor: Hindistan'da ikinci sınıf vatandaşlara dönüşüyoruz". <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50835955> (11.02.2022).

DAWN-Today's Paper. "Protests over classroom hijab ban grow in India". <https://www.dawn.com/news/1673813/protests-over-classroom-hijab-ban-grow-in-india> (11.02.2022).

Human Rights Watch. "Hijab Ban in India Spark Outrage, Protests". <https://www.hrw.org/news/2021/02/19/india-government-policies-actions-target-minorities> (11.02.2022).

_____. "India: Government Policies, Actions Target Minorities". <https://www.hrw.org/news/2021/02/19/india-government-policies-actions-target-minorities> (11.02.2022).

_____. "Shoot the Traitors-Discrimination Against Muslims under India's Citizenship Policy". <https://www.hrw.org/report/2020/04/09/shoot-traitors/discrimination-against-muslims-under-indias-new-citizenship-policy> (11.02.2022).

Independent. "Ban on hijab in India classrooms sparks wave of protests-both for and against". <https://www.independent.co.uk/asia/india/students-muslims-girls-hijab-protest-udupi-b2010048.html> (11.02.2022).

The Guardian. "Violent clashes over hijab ban in southern India force schools to close". <https://www.theguardian.com/world/2022/feb/09/violent-clashes-over-hijab-ban-in-southern-india-force-schools-to-close> (11.02.2022).

The WIRE. "Saffron Controversy, Not Hijab Controversy: Muslim Women Protest Across Karnakata". <https://thewire.in/communalism/karnataka-hijab-muslim-women-protest> (11.02.2022).